

Başvuru Numarası	: 2022/173
Toplantı Tarihi/Sayısı	: 24.1.2023/31
Karar Numarası	: 2023/69
Başvuran	: D.E.
Başvuran Vekili	: --
Adres	: --
Muhatap Kurum/Kişi	: Balıkesir İl Emniyet Müdürlüğü
Muhatap Adres	: --

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın Balıkesir İl Emniyet Müdürlüğü bünyesinde görev yapan kolluk kuvvetlerince kendisine kötü muamelede bulunduğu, vücudunun çeşitli yerlerinde kırıklar olduğunu fakat sağlık raporu alamadığını, işkenceye uğradığını, uğradığı kötü muameleler neticesinde psikolojisinin zarar gördüğü iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuru dilekçesi ve ekleri doğrultusunda, Ulusal Önleme Mekanizması Birimi tarafından incelemesi gerçekleştirilen başvuruda, başvuran özetle:

- İşlemediğini iddia ettiği cinayet suçu nedeniyle şüpheli olarak gözaltına alındığını,
- Eşinin yanında kolluk kuvvetlerince kendisine kötü muamelede bulunduğu, dört dişinin kırıldığını, sol ayağının kırıldığını, kaburgalarının kırıldığını ve vücudunun çeşitli yerlerinde de kırıklar olduğunu fakat sağlık raporu alamadığını,
- İşkenceye uğradığına ilişkin kanıt niteliğindeki görüntülerin Adliye'deki kamera kayıtlarında mevcut olduğunu,
- Tutuklu olarak götürüldüğü Burhaniye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna girdiği esnada da kolluk görevlileri tarafından darp edildiğini,
- Kolluk kuvvetlerince uğradığı kötü muameleler neticesinde psikolojisinin zarar gördüğünü iddia etmektedir.

3. Muhatap Balıkesir İl Emniyet Müdürlüğünden alınan 07.03.2022 tarihli yazılı görüşte özetle:

- 10.11.2021 tarihinde Edremit Narkotik Suçlarla Mücadele Grup Amirliğince yapılan analiz çalışmalarında içerisinde uyuşturucu bulunduğu değerlendirilen aracın durmayarak kaçması üzerine takibin başladığı, başvuran D.E ve ...'nin araçtan inip binek olarak kaçtığı, takibin sonunda kaçtıkları yerde yaşanan silahlı çatışma esnasında görevli Polis Memuru ...'nin şehit olduğu,
- Olay sonrası kaçan D.E.'nin 11.11.2021 tarihinde bir benzin istasyonunda yakalandığı, kasten öldürme ve uyuşturucu madde ticareti suçundan gözaltına alındığı, 13.11.2021 tarihinde sevk edildiği adli makamlar tarafından tutuklandığı,
- Başvuranın yakalandığında polis otosuna binmemek için direndiği, mukavemet gösterdiği, bunun üzerine sözlü ihtarda bulunduğu, kişinin mukavemet göstermeye devam etmesi üzerine zor kullanılarak ekip otosuna bindirildiği,
- Ekip otosunun içerisinde de saldırgan tavırlarına devam ettiği, bu esnada kelepçe takıldığı, kişinin direncini kıracak şekilde zor kullanıldığı ifade edilmiştir.

4. Başvuran tarafından muhatap kurumun cevabına ilişkin olarak herhangi bir cevap verilmemiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu

maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde, Kurumumuzun; “Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

6. Mezkûr Kanun’un 17’nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

7. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48’inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca başvuruların, “inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulması” gerekmektedir.

8. Mezkûr Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesine göre; “Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın, iddia ve talepleri konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

10. Başvuranın iddiası; Balıkesir ili Edremit İlçe Emniyet Müdürlüğü bünyesinde görev yapan kolluk kuvvetlerince kendisine kötü muamelede bulunduğu, vücudunun çeşitli yerlerinde kırıklar olduğu fakat sağlık raporu alamadığı, işkenceye uğradığı, uğradığı kötü muameleler neticesinde psikolojisinin zarar gördüğü şeklindedir.

11. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), bir kötü muamelenin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3'üncü maddesi kapsamında değerlendirilebilmesi için belli bir şiddet seviyesine ulaşması gerektiğini; bu asgari seviyenin göreceli olduğunu; vakadaki muamelenin niteliği ve bağlamı, icrasının şekli ve yöntemi, süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri ve bazı durumlarda mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi koşullara bağlı olduğunu ifade etmiştir (AİHM, Bouyid/Belçika, B. No: 23380/09, 28.09.2015, §86). Ayrıca, 3'üncü maddenin yakalama gibi bazı koşullarda güç kullanımını yasaklamadığını ancak yalnızca zaruri olması ve aşırı olmaması kaydıyla böyle bir güç kullanılabilirliğini belirtmiştir (AİHM, Vasilev/Bulgaristan, B. No:48130/99, 12.04.2007, §63).

12. AİHS'in 3'üncü maddesi, terörle mücadele ve organize suç gibi en zor durumlarda dahi, ilgili şahsın tutumunu dikkate almaksızın, işkence ve insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele veya cezayı kesin suretle yasaklamaktadır. Kötü muamelenin 3'üncü madde kapsamında işkence olarak değerlendirilebilmesi için asgari şiddet düzeyine ulaşması gerekmektedir. Bu asgari düzey, özü itibarıyla göreceli olup, olayın tüm koşullarının değerlendirilmesiyle, yani muamelenin uygulandığı süre, fiziksel ve ruhsal etkileri gibi etkenlere bağlı olarak belirlenir.

13. Kötü muameleyle maruz kalması nedeniyle mağdur olduğunu ileri süren kişilerin kötü muamele yasağı kapsamına giren ağırlıkta bir muamele görmüş olabileceklerini gösteren emare ve delil sunmaları gerektiğini de belirtmek gerekir (Beyza Metin, B. No: 2014/19426, 12/12/2018, para.45).

14. Öte yandan AİHM iddiaların doğruluğunu araştırıp ortaya koyarken, tarafların kendisine sunduğu ve resen elde ettiği bütün materyallere dayanır ve delilleri takdir eder. Kanıtlama yükümlülüğünün taraflar arasında

dağıldığı görülmektedir. Çünkü Mahkeme'nin bir kararında belirttiği gibi, Sözleşme organları önündeki bazı davalarda, 'iddiasını kanıtlamak iddia edene düşer.' prensibini katı bir şekilde uygulama imkânı yoktur (AİHM, *Orhan v. Türkiye, para. 266*). Yaşama hakkının ihlali iddiasında olduğu gibi işkence ve kötü muamele iddiaları konusunda da Mahkeme, "makul şüphe bulunmaması" ya da "bütün makul kuşkunun ötesinde" şeklinde bir kanıtlama standardı uygulamaktadır. Ancak Mahkeme, bu kanıtlamaya yeterince sağlam, kesin ve birbirleriyle uyumlu çıkarımların ve aynı ölçüde çürütülememiş maddi karinelerin bir arada bulunmasıyla varılabileceğini kabul etmektedir (AİHM, *İrlanda v. Birleşik Krallık, para. 161*).

15. AİHM, işkence ve kötü muamelenin yapılıp yapılmadığının tespiti için en önemli delil olan sağlık raporlarının, Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi (CPT) tarafından tavsiye edilen standartlarda ve İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık dışı ve Aşağılayıcı Muamele ve Cezaların Etkili Bir Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesine İlişkin Kılavuzda (İstanbul Protokolü) yer alan ilkelere uygun verilmiş olmasını aramaktadır. Mahkeme'ye göre, bu belgelerdeki standartların ve ilkelerin altında kalan bir sağlık raporunda başvurunun vücudunda yara bere izleri bulunmadığı söyleniyorsa, böyle bir sağlık raporuna başvurunun kötü muamele gördüğünü veya görmediğini kanıtlayıcı bir belge olarak dayanılmaz; başvurunun iddialarını destekleyen başka bir delil de bulunmaması halinde, kötü muamele kanıtlanmış olmaz (AİHM, *Ballıktaş v. Türkiye, para. 29,30*).

16. Ayrıca, başvurunun kendisine yapıldığını iddia ettiği kötü muamele fiilleri ile sunduğu deliller uyumlu olmalıdır. AİHM'de görülen Çelik v. Türkiye davasında başvuru gittiği karakolda birkaç kez yüzüne ve karnına vurulduğunu iddia etmiş, sunduğu raporda göz çukurlarında, boynunda ve sağ omzunda acı hissettiği belirtilmiştir. AİHM'e göre başvuru bu iddialarını kanıtlayan kesin ve ikna edici delil sunamamıştır; çünkü başvurunun iddia ettiği şekilde bir kötü muamelenin aynı gün kendisini muayene eden hekim tarafından görülebilecek belirgin izler bırakmış olması gerekmektedir (AİHM, *Çelik v. Türkiye, para. 33*). Başvurunun iddia ettiği şekilde bir kötü muamele, kendisini birkaç gün sonra muayene eden doktorun gözlemleyebileceği şekilde izler bırakmadığından ve başvuru gördüğünü iddia ettiği muameleleri yansıtmayan rapora da itiraz etmemiş olduğundan, Mahkeme başvuruların gördüklerini iddia ettikleri muamelelerin gerçekliğinden kuşkuya düşmüştür (AİHM, *Gök ve Güler v. Türkiye, para. 36*). Dolayısıyla AİHM içtihatlarından anlaşıldığı üzere kötü muamele iddiaları ayrıntılı ve tutarlı, sunulan deliller kanıtlayıcı ağırlığa sahip olmalıdır.

17. 04.07.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife Salahiyet Kanunu'nun "Zor ve Silah Kullanma" başlıklı 16'ncı maddesinde; "*Polis, görevini yaparken direnişle karşılaşması halinde, bu direnişi kırmak amacıyla ve kıracak ölçüde zor kullanmaya yetkilidir. Zor kullanma yetkisi kapsamında, direnmenin mahiyetine ve derecesine göre ve direnenleri etkisiz hale getirecek şekilde kademeli olarak artan nispette bedenî kuvvet, maddî güç ve kanunî şartları gerçekleştiğinde silah kullanılabilir.*" hükmüne yer verilmiştir.

18. Başvuran 10.11.2021 tarihinde yaşanan Polis Memuru ...'nın şehit edilmesi olayına karıştığı gerekçesiyle 11.11.2021 tarihinde yakalandığı ve bu tarihte gözaltına alındığı ve Edremit İlçe Emniyet Müdürlüğünde, görevli polisler tarafından darp edildiğini iddia etmektedir. Başvuranın iddiaları ile ilgili yapılan incelemede, gözaltına alınma işleminin öncesinde 11.11.2021 tarihinde ve gözaltı işleminin devam etmesi kararının ardından 12.11.2021 tarihinde Edremit Devlet Hastanesi tarafından genel adli muayene raporları düzenlenmiştir. Düzenlenen ilk raporda; hastanın fiziki muayenesinin yapıldığı, her iki bilekte yüzeysel sıyrıkların bulunduğu ve sağ göz altında basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek ekimozun mevcut olduğu, kişinin hayati tehlikesinin bulunmadığı, darp ve cebir izine rastlanılmadığı ve nezarethaneye girişinin uygun olacağı belirtilmiştir. İkinci düzenlenen raporda da; akut darp cebir izine rastlanılmadığı, hasta beyanına göre eskiye ait olan gözde ekimoz ve frontal bölgede lasere alan görüldüğü belirtilmiş, kişinin gözaltında kalmasında bir mahsur bulunmadığı ifade edilmiştir. Muhatap Kurumun cevabi yazısında bileklerde yer alan yüzeysel sıyrıkların kelepçe takılmasından kaynaklandığı, sol gözde yer alan ekimozun ise kişinin gözaltına alınma sırasında kolluk güçlerine mukavemet

göstermesi sırasında zor kullanılması sonucunda yaşandığı ifade edilmiştir.

19. Ayrıca başvuranın aynı tarihte (12.11.2022) darp edildiğini iddia etmesi üzerine getirildiği Edremit Devlet Hastanesi tarafından düzenlenen genel adli muayene raporunda da; hastada yeni gelişen akut darp cebir izine rastlanılmadığı belirtilmiştir. Bununla birlikte raporlar aynı hastanede düzenlenmiş olmasına rağmen her iki raporda da muayene eden ve raporu düzenleyen hekimler farklı kişilerdir. Başvurucunun iddialarının ağırlığı kapsamında aynı gün düzenlenen sağlık raporu içeriğinde vücutta birtakım fiziksel belirtiler tespit edilmesi beklenmelidir (AYM-Deniz Kaplan ve diğerleri, para. 52). Buna rağmen başvurucuda somut, gözle görülür bir bulgu saptanmadığı gibi alınan raporlarda başvuran tarafından iddia edildiği gibi dört dişinin kırıldığı, sol ayağının kırıldığı, kaburgalarının kırıldığı iddialarını yansıtan bir delile de rastlanılmamıştır.

20. Ayrıca başvuran tarafından 14.11.2021 tarihinde tutuklu olarak götürüldüğü Burhaniye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna girdiği esnada da kolluk görevlileri tarafından darp edildiği iddia edilmiştir. Konu ile ilgili yapılan incelemede başvuran hakkında 14.11.2022 tarihinde Edremit Devlet Hastanesi tarafından düzenlenen Genel Adli Muayene raporunda; ateşin normal olduğu, nefes darlığı bulunmadığı, yeni oluşmuş bir muayene bulgusuna rastlanılmadığı ve darp cebir izinin bulunmadığı ifade edilmiştir.

21. Başvuranın olayın yaşandığını iddia ettiği Edremit Adliyesinde bulunan kamera kayıtları talep edilmişse de muhatap Kurum tarafından kamera görüntülerinin en çok 15 gün kayıt yaptığı bu sebeple kamera kayıtlarının mevcut olmadığı ifade edilmiştir.

22. AİHM'e göre; bir delil yeterince sağlam, açık, birbiriyle uyumlu çıkarımların; aksi ispat edilemez maddi karinelerin bir arada var olmasıyla elde edilebilir (AİHM, *Subaşı ve Çoban/Türkiye*, B. No: 20129/07, 09.07.2013, §33). Mevcut durumda başvuru konusu kötü muamele iddiasının ispatına elverişli bir delil bulunmadığı ve iddia konusu olaya ilişkin kamera görüntüleri mevcut olmaksızın bir değerlendirme yapılmasının da olanaklı olmadığı ayrıca başvurucunun kötü muamele iddialarının makul kuşku kalmayacak şekilde kanıtlandığı sonucuna varmanın da mümkün olmadığı değerlendirilmiştir.

23. Sonuç olarak; yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlaline varan bir uygulama bulunmadığı değerlendirilmektedir. Bu çerçevede, 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında kötü muamele yasağının “**ihlal edilmediği**” kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,
2. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 24.01.2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye